

Informacja
dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych
o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej
i społecznej osób niepełnosprawnych w roku 2016

(art. 35 ust. 1 pkt 3 Ustawy z dnia 27 VIII 1997 o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych)

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie

2017

Spis treści:

Wstęp	4
1. Orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności	6
2. Realizacja wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych	6
2.1. Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności	7
2.2. Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności	9
2.3. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego	11
2.4. Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie	13
2.5. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych ..	16
2.6. Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych	24
3. Opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych informacji o prowadzonej działalności	26
4. Dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych	26
5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania Zakładów Aktywności Zawodowej .	27
6. Opiniowanie wniosków o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych	27
7. Współpraca z Wojewódzką Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego	28

8. Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy	29
9. Kontrole umów zawartych w ramach zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych	29
10. Podsumowanie	30

Spis tabel załączonych do dokumentu:

Tabela 1. Wykaz fundacji i organizacji pozarządowych, którym w 2016 r. zlecono do realizacji zadania samorządu województwa z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Tabela 2. Spis umów dot. dofinansowania robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w 2016 r. wraz z limitami dofinansowania oraz kwotami wypłaconymi.

Tabela 3. Wykaz kontroli wykonania umów dot. zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych, przeprowadzonych przez pracowników Oddziału Rehabilitacji Społeczno - Zawodowej ROPS w 2016 r.

Wstęp

Zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, zadania przypisane ustawowo do realizacji samorządowi województwa obejmowały w 2016 r:

- realizację Wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2014 - 2020,
- opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych informacji o prowadzonej działalności,
- dofinansowanie robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów utworzenia i działalności Zakładów Aktywności Zawodowej,
- opiniowanie wniosków o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych,
- współpracę z Wojewódzką Społeczną Radą do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego,
- współpracę z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy,
- współpracę z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym zlecenie organizacjom pozarządowym na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Wzorem lat ubiegłych, niniejsza informacja została sporządzona na podstawie informacji będących w posiadaniu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, z racji wykonywanych zadań oraz w oparciu o dane przekazane przez instytucje funkcjonujące w obszarze szeroko pojętej polityki społecznej, w tym Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, Lubelskie Kuratorium Oświaty, uczelnie wyższe funkcjonujące w województwie lubelskim, powiatowe centra pomocy rodzinie, powiatowe urzędy pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Systematyczna analiza danych przekazywanych co roku przez ww. instytucje pozwoliła na zobrazowanie funkcjonowania systemu wsparcia i aktywizacji osób niepełnosprawnych zamieszkujących region na przestrzeni 10 lat. Umożliwiła podjęcie próby zidentyfikowania problemów i potrzeb środowiska osób niepełnosprawnych oraz działalności instytucji

i organizacji ukierunkowanych na wsparcie tego środowiska. Cykliczne opracowywanie materiału o całorocznych działaniach wielu instytucji i podmiotów sektora pozarządowego pozwoliło na poszerzenie wiedzy o obecnej sytuacji osób niepełnosprawnych, jak też rozwiązaniach i kierunkach działań, które wywarły największy wpływ na jej ukształtowanie. Analiza danych daje możliwość oceny efektywności podejmowanych przedsięwzięć, zwrócenia uwagi na obszary, w których nastąpiła poprawa w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych, jak też obszary, w których sytuacja jest niepokojąca, obserwuje się stagnację, brak skutecznej pomocy, promowanie działań nieefektywnych.

1. Orzecznictwo dotyczące niepełnosprawności.

Powiatowe zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności wydały w 2016 r. 31 067 orzeczeń dot. niepełnosprawności osób po 16 roku życia (spadek o 17,34% w stosunku do 2105 r.). 28 892 dotyczyło określenia stopnia niepełnosprawności, 1 237 niezaliczenia do osób niepełnosprawnych i 938 odmowy ustalenia stopnia niepełnosprawności. Wydano 11 898 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych po raz pierwszy. 32,12% spośród nich dotyczyło stopnia znacznego, 40,75% umiarkowanego, a 27,12% lekkiego.

Liczba orzeczeń dot. ustalenia niepełnosprawności (osoby poniżej 16 r. życia) wyniosła w przywołanym wyżej okresie 5 739 (spadek o 3,64% w stosunku do 2105 r.). Wydano 4 871 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych (blisko 84,87% wszystkich orzeczeń dot. osób poniżej 16 roku życia).

Spśród wniosków dot. osób po 16 roku życia złożonych w powiatowych zespołach do spraw orzekania o niepełnosprawności 23,70 % dotyczyło korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, 23,20% odpowiedniego zatrudnienia, 22% zasiłku pielęgnacyjnego. Przedmiotem złożonych wniosków były ponadto, konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. W odniesieniu do wniosków dot. osób przed 16 rokiem życia, 76,07% miało na celu przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego, a 20,52% zasiłku stałego.

2. Realizacja Wojewódzkiego programu dotyczącego wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych (art. 35 ust. 1 pkt. 1 ustawy).

Program został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego w maju 2014 r. Jest częścią Strategii Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020. Stanowi kontynuację Programu przyjętego pod tą samą nazwą na lata 2005 - 2013. Obejmuje następujące obszary:

- I. Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności.
- II. Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności.
- III. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

- IV. Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie.
- V. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
- VI. Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych.

Program realizowany jest przez departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostki organizacyjne samorządu województwa we współpracy z Lubelskim Urzędem Wojewódzkim w Lublinie, Wojewódzkim Urzędem Pracy, samorządami powiatowymi i gminnymi, organizacjami pozarządowymi, a także Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto, w ramach corocznego monitoringu realizacji Programu, Ośrodek gromadzi i opracowuje informacje o działalności gmin województwa lubelskiego w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych.

2.1. Skuteczna profilaktyka niepełnosprawności.

1) Promocja zdrowia i edukacja prozdrowotna.

Podobnie jak w latach ubiegłych, Zakłady Opieki Zdrowotnej podległe Samorządowi Województwa Lubelskiego w ramach umów z NFZ w roku 2016 realizowały na rzecz osób niepełnosprawnych usługi i/lub świadczenia rehabilitacyjne, pielęgnacyjne, diagnostyczne, lecznicze, w zależności od specjalizacji i charakteru placówki. Jednostki ochrony zdrowia prowadziły także działania edukacyjne i informacyjne. Obok świadczeń medycznych, placówki starały się wychodzić naprzeciw potrzebom związanym z zapewnieniem specjalistycznej opieki psychologicznej, aktywizacji, integracji z otoczeniem. Ponadto jednostki nawiązują kontakt z instytucjami funkcjonującymi w obszarze pomocy społecznej, przede wszystkim w celu uzyskania informacji i pomocy w zorganizowaniu opieki i świadczeń dla pacjentów, którzy zakończyli leczenie w placówce, w tym zwłaszcza przewlekle chorych. Placówki są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W celu podniesienia jakości usług medycznych i rehabilitacyjnych, w miarę możliwości doposażano obiekty w sprzęt, wdrażano nowoczesne metody rehabilitacyjne i zapewniono usługę osoby znającej język migowy.

Profilaktyka niepełnosprawności prowadzona w jednostkach samorządu województwa w ubiegłym roku objęła następujące programy:

1. Program Profilaktyki Raka Szyjki Macicy (Wojewódzkie Szpitale Specjalistyczne w Białej Podlaskiej i Chełmie),
2. Program Profilaktyki Raka Piersi (Wojewódzkie Szpitale Specjalistyczne w Białej Podlaskiej i Chełmie),
3. Opieka stomatologiczna - leczenie dzieci niepełnosprawnych w znieczuleniu ogólnym (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Białej Podlaskiej),
4. Program Badań Przesiewowych dla Wczesnego Wykrywania Raka Jelita Grubego w systemie oportunistycznym (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie),
5. Program Profilaktyki Chorób Odytoniowych (Wojewódzki Szpital Specjalistyczny w Chełmie),
6. Obchody Światowego Dnia Cukrzycy (Samodzielny Publiczny Szpital Wojewódzki im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu),
7. Obchody Światowego Dnia Zdrowia Psychicznego (Szpital Neuropsychiatryczny im. Prof. M. Kaczyńskiego).

Niektóre placówki, we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego współuczestniczyły w akcjach prozdrowotnych i edukacyjnych, w tym prowadzonych przez organizacje pozarządowe. Wdrażały także elementy profilaktyki i promocji zdrowia w bieżącej działalności poprzez organizację pogadanek, wykładów, prowadzenie gazetek ściennych, udostępnianie materiałów edukacyjnych. Szpitale psychiatryczne realizują programy terapeutyczno - edukacyjne, uwzględniające profilaktykę niepełnosprawności w zakresie zdrowia psychicznego. Profilaktyka niepełnosprawności wdrażana przez jednostki samorządów powiatowych obejmuje również m.in. realizację programów/projektów w zakresie promocji zdrowia i edukacji prozdrowotnej, kultury fizycznej i sportu, poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ograniczania wypadkowości w pracy. W miarę możliwości, szpitale współpracują z rodzinami osób chorych, zwłaszcza przewlekle, bądź chorych psychicznie oraz z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się wspieraniem osób niepełnosprawnych, np. Klubami Kobiet po Mastektomii „Amazonki”, stowarzyszeniami pomagającymi osobom ze stwardnieniem rozsianym. Kolejowy Szpital Uzdrowiskowy w Nałęczowie SP ZOZ zorganizował turnusy rehabilitacyjne dla osób ze schorzeniami układu krążenia, narządu ruchu, cukrzycą. W Samodzielnym Publicznym Szpitalu Wojewódzkim im. Papieża Jana Pawła II w Zamościu funkcjonuje Punkt Zaopatrzenia Ortopedycznego.

Szpitala zapewniają pomoc tłumacza języka migowego, a także bezpłatny transport w ramach zleceń dla poszczególnych pacjentów. W ostatnim roku w placówkach poczyniono starania o poprawę infrastruktury ułatwiającej korzystanie przez osoby niepełnosprawne. W placówce w Zamościu wykonano nowe wejścia, przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. W SP Szpitalu Wojewódzkim im. Jana Bożego w Lublinie zamontowano windę.

2) Kultura fizyczna i sport.

W 2016 roku w ramach dotacji z budżetu Województwa Lubelskiego na zadania publiczne w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej dotowano zadania skierowane do osób niepełnosprawnych. Na realizację tych zadań Zarząd Województwa Lubelskiego przyznał dotację w kwocie 105 000,00 zł. Dotacja została wykorzystana w pełni przez sześć organizacji: Klub Sportowy Głuchych Hetman w Łukowie - 2 projekty na 5 500,00 zł i 3 500,00 zł, Integracyjne Centrum Sportu i Rehabilitacji „Start” - kwota 30 000,00 zł, Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne Polska Lubelskie Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy - 2 projekty na kwoty odpowiednio 7 500,00 zł i 17 000,00 zł, Zamojskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej - kwota 4 500,00 zł, Lubelski Klub Sportowy Głuchych „SPARTAN” - kwota 37 000,00 zł. Ponadto Marszałek Województwa Lubelskiego przyznał nagrody za osiągnięte wyniki sportowe 32 sportowcom niepełnosprawnym na łączną kwotę 129 500,00 zł, stypendia dla 42 sportowców niepełnosprawnych na kwotę 229 000,00 zł i wyróżnienia dla osób zaangażowanych w działalność sportową w kwocie 1 844,77 zł.

2.2. Efektywne ograniczanie i łagodzenie skutków niepełnosprawności.

1) Wspieranie integracji społecznej. Podejmowanie działań mających na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu kulturalnym.

Zadanie to wypełniają poszczególne oddziały Departamentu Kultury, Edukacji i Sportu Urzędu Marszałkowskiego oraz podległe mu wojewódzkie samorządowe instytucje kultury, m.in. Muzeum Lubelskie, Muzeum Nadwiślańskie w Kazimierzu Dolnym, Muzeum Wsi Lubelskiej, Teatr im. Juliusza Osterwy w Lublinie, Teatr Muzyczny w Lublinie, Wojewódzki Dom Kultury, Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego, Muzeum im. Zamojskich w Kozłowie, Oddział Muzeum Sztuki Złotniczej, Oddział Dom Marii i Jerzego Kuncewiczów, Oddział Muzeum Przyrodnicze, Oddział Muzeum Zamek w Janowcu, Oddział Muzeum Czartoryskich w Puławach, Oddział Grodzisko Żmijowiska. Z pisma przekazanego przez ww. Departament wynika, że instytucje kulturalne coraz częściej

dokładają starań o przeszkolenie kadry w kierunku pracy z osobami niepełnosprawnymi, w tym niesłyszącymi, niewidomymi, z autyzmem. Pracownicy instytucji służą profesjonalnym wsparciem klientom indywidualnym i grupom zorganizowanym. Służą pomocą w organizacji imprez, szkoleń, wydarzeń artystycznych. Współpracują z instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Pełnią rolę prelegentów i jurorów. Udzielają pomocy metodycznej i szkoleniowej. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niesłyszących lub niewidomych, instytucje udostępniają np. aparaturę umożliwiającą odbiór osobom słabo słyszącym, przewodniki i podpisy eksponatów w alfabecie Braille'a, tyflomapy terenu placówek. Część instytucji dostosowuje ofertę do możliwości odbioru przez osoby niepełnosprawne, przygotowuje specjalne programy zwiedzania, lekcje muzealne, usługi przewodnika, zajęcia edukacyjne, imprezy integracyjne. Przygotowywane są także projekty skierowane wyłącznie do osób niepełnosprawnych. Niektóre instytucje zapewniają możliwość bezpłatnego skorzystania ze swojej oferty, zwłaszcza zorganizowanym grupom osób niepełnosprawnych. Większość placówek nie prowadzi ewidencji odwiedzających indywidualnie osób niepełnosprawnych. Odnotowują udział grup zorganizowanych zwłaszcza przez organizacje pozarządowe, placówki edukacyjne, jednostki pomocy społecznej. Istotnym problemem w dostępności obiektów kulturalnych są w dalszym ciągu bariery architektoniczne. Jest to m.in. związane z ich zabytkowym charakterem i związanym z tym wpisaniem do rejestru zabytków. W większości z nich udostępnia się część ekspozycji, dostawia prowizoryczne podjazdy, pomocą służą pracownicy, niemniej do osiągnięcia wysokich standardów w zakresie dostępności tych obiektów pozostaje nadal wiele do zrobienia. Placówki funkcjonujące w nowych lub wyremontowanych budynkach są dostępne dla ludzi niepełnosprawnych (np. Centrum spotkania Kultur, Pałac i Spichlerz działające w ramach Ośrodka Praktyk Teatralnych „Gardzienice”).

Zadania związane z udostępnieniem dóbr kultury osobom niepełnosprawnym realizowane były także w ramach zlecenia zadań podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego. W 2016 r. dofinansowano 3 zadania, w tym zorganizowane przez Fundację na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Potrzebujących Pomocy Otwórzmy Swoje Serca z Zamościa - kwota dotacji 7 000,00 zł, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Świdniku - kwota dotacji 2 400,00 zł i Stowarzyszenie Lubelskie Forum Kobiet - kwota dotacji 4 000,00 zł.

Na poziomie samorządów powiatowych w ubiegłym roku zrealizowano 82 projekty w obszarze skutecznej profilaktyki niepełnosprawności oraz 66 projektów mających na celu

integrację osób niepełnosprawnych, w tym polepszenie dostępu do dóbr kultury, rozrywki, sportu. Objęto wsparciem ze środków PFRON i innych 136 organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Przeprowadzono 10 projektów w ramach rozwoju infrastruktury społecznej, które zabezpieczają m.in. potrzeby osób niepełnosprawnych. W 29 placówkach publicznych na terenie województwa lubelskiego zlikwidowano bariery architektoniczne i w komunikowaniu się. Ponadto w powiatach podjęto działania zmierzające do ułatwienia dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie. Wdrożono 211 działań mających na celu podniesienie poziomu kształcenia poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry w placówkach kształcenia specjalnego (spadek o 110 w stosunku do 2015 r.). Uczestniczyło w nich 577 nauczycieli (spadek o 477 w stosunku do 2015 r.). 20 organizacji pozarządowych otrzymało do realizacji 15 zadań zleconych dotyczących wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

2.3. Zapewnienie kompleksowego wsparcia dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin, w tym w ramach działań instytucji i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie województwa lubelskiego.

Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizowały zadania z zakresu wsparcia osób niepełnosprawnych przede wszystkim wykorzystując środki PFRON przyznawane wg. algorytmu i pochodzące z funduszy europejskich. Powiaty, poprzez powiatowe centra pomocy rodzinie zabezpieczały z tych środków funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej oraz indywidualne potrzeby osób niepełnosprawnych, w tym związane ze zdrowiem i codziennym funkcjonowaniem. Z analizy danych nadesłanych przez centra wynika, że podobnie jak w poprzednich latach, obok dofinansowania przeznaczonego na funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej w kwocie 35 204 967,00 zł, największe środki przeznaczono na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych oraz dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych. W ramach współpracy powiatów z organizacjami pozarządowymi pozytywnie rozpatrzono 227 na 475 złożonych wniosków o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych. Dofinansowano także uczestnictwo 2826 osób w turnusach rehabilitacyjnych (blisko 70% złożonych wniosków). W odniesieniu do zadań realizowanych na podstawie strategii i programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, powiaty wymieniały przedsięwzięcia związane z realizacją Programu „Aktywny samorząd”, Program Wyrównywania Różnic

Między Regionami III oraz z zakresu pomocy społecznej (usługi opiekuńcze, transportowe, pomoc pieniężna, rzeczowa, pozamaterialna). Samorzady odwołują się również do prowadzenia domów pomocy społecznej, dofinansowywania warsztatów terapii zajęciowej. Niewielka część organizuje spotkania z organizacjami pozarządowymi, bądź podejmuje współpracę z nimi, np. w postaci dofinansowywania imprez sportowych, turystycznych, rekreacyjnych. W ubiegłym roku powiatowe centra pomocy rodzinie nie prowadziły już projektów systemowych, współfinansowanych ze środków unijnych w ramach PO KL. Dwa powiaty, Miasto Lublin i powiat opolski, zleciły zadania z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych na podstawie art. 36 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. Na tle innych powiatów pozytywnie wyróżnia się Miasto Lublin. W 2016 r. sfinansowało akcje, programy i zajęcia wpisujące się w „Program działań na rzecz niepełnosprawnych mieszkańców miasta Lublin na lata 2016 - 2020. Finansowano usługi asystenta osobistego osób niepełnosprawnych, w tym dzieci, a także funkcjonowanie Ośrodka Informacji dla Osób Niepełnosprawnych i Lubelskiego Centrum Aktywności Obywatelskiej.

Rok 2016 był czwartym, w którym powiaty realizowały Program „Aktywny samorząd”. Wg. informacji PFRON uczestniczyły w nim w województwie lubelskim 24 samorzady powiatowe. Najwięcej wniosków dotyczyło pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Na kolejnych miejscach znalazły się pomoc w utrzymaniu sprawności wózka inwalidzkiego i protezy kończyny.

Z danych przekazanych bezpośrednio przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych Oddział w Lublinie wynika, że Aktywny Samorząd objął wsparciem 1 144 osób, tj. aż o 747 mniej niż w roku 2015. W ramach Programu wyrównywania różnic między regionami III udzielono wsparcia 28 beneficjentom, w tym 23 samorządom powiatowym i 5 organizacjom pozarządowym, a pośrednio 2 266 osobom, tj. o 1634 więcej niż w 2015 r. Ponadto Fundusz dofinansował szkolenie 217 beneficjentów w zakresie języka migowego. 22 organizacjom zlecił realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, zgodnie z art. 36 ustawy o rehabilitacji. Liczba beneficjentów wyniosła w tym zadaniu 14 579.

Infrastruktura pomocy społecznej - obiekty oferujące wsparcie osobom niepełnosprawnym w 2016 r, w tym wpisane do rejestrów prowadzonych przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie:

<i>Infrastruktura pomocy społecznej - obiekty służące osobom niepełnosprawnym</i>	<i>Liczba obiektów</i>	<i>Liczba miejsc</i>
Domy Pomocy Społecznej	46	4 685
Placówki zapewniające całodobową pomoc osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym i starszym	15	439
Środowiskowe Domy Samopomocy i Kluby Samopomocy	60	2 134
Warsztaty Terapii Zajęciowej	59	1 981
Centra Integracji Społecznej	14	399 (w tym osoby niepełnosprawne)
Kluby Integracji Społecznej	26	bd

Liczba uczestników środowiskowych domów samopomocy i warsztatów terapii zajęciowej w latach 2000 - 2016:

Lata	2000	2001	2002	2003	2004	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ŚDS	480	548	647	767	813	1197	bd	1360	1414	1601	1708	1816	1856	2003	2081	2134
WTZ	690	715	785	1110	1241	1642	1718	1874	1933	1922	1938	1991	2022	2046	2066	1981

2.4. Ułatwienie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej dostępu do edukacji na każdym poziomie.

1) Edukacja na poziomie przedszkole - szkoła średnia.

Z danych przesłanych przez Lubelskie Kuratorium Oświaty, opracowanych na podstawie Systemu Informacji Oświatowej, wynika, że łączna liczba dzieci i młodzieży niepełnosprawnej uczęszczającej do placówek edukacyjnych wszystkich typów wynosi w województwie lubelskim 7 728 (wzrost o 711 w stosunku do 2015 r. i jednocześnie o ponad 1000 w ciągu dwóch lat). Do szkół i placówek oświatowych wszystkich typów uczęszcza ogółem 2 254 dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego. Wskaźnik procentowy dzieci i młodzieży posiadającej orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego w odniesieniu do ogólnej liczby uczniów wynosi 2,45%. Liczba placówek oświatowych, do których uczęszczają uczniowie niepełnosprawni wynosi 1 264, w tym 18 przedszkoli specjalnych, 41 przedszkoli z oddziałami integracyjnymi, 118 szkół specjalnych oraz 1 087 szkół ogólnodostępnych (wzrost o 38 w stosunku do 2015 r.).

W roku szkolnym 2016/2017 funkcjonują 177 placówki kształcenia specjalnego, w tym:

<i>Lp.</i>	<i>Struktura placówek kształcenia specjalnego</i>	<i>Liczba placówek</i>
1.	przedszkola i oddziały przedszkolne	18
2.	przedszkola z oddziałami integracyjnymi	41
3..	szkoły podstawowe	34
4.	gimnazja	35
5.	liceum ogólnokształcące, uzupełniające i profilowane	1
6.	technikum	2
7.	szkoły zawodowe	17
8.	szkoły przysposabiające do pracy	28
9.	szkoła policealna	1
Razem		177

W roku szkolnym 2016/2017 funkcjonuje 1 087 placówek ogólnodostępnych, do których uczęszczają dzieci niepełnosprawne, w tym:

<i>Lp.</i>	<i>Struktura placówek kształcenia specjalnego</i>	<i>Liczba placówek</i>
1.	szkoły podstawowe	598
2.	Gimnazja	337
3.	liceum ogólnokształcące	70
4.	Technikum	50
5.	szkoły zawodowe	32
Razem		1 087

2) Uczelnie wyższe.

Wyszkolenie wyższe na uczelniach w województwie lubelskim zdobywa obecnie ponad 1 383 niepełnosprawnych studentów. Liczba niepełnosprawnych studentów na uczelniach lubelskich w latach 2008 - 2016:

<i>Uczelnia</i>	<i>Liczba niepełnosprawnych studentów</i>								
	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>	<i>2015</i>	<i>2016</i>
Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej	416	484	465	417	382	438	438	395	442
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	520	520 (477 z orzecz.)	600 (462 z orzecz.)	461	450 (420 z orzecz.)	450 (431 z orzecz.)	387	347	326
Uniwersytet Przyrodniczy	125	138	144	135	145	149	149	149	143
Politechnika Lubelska	97	131	124	136	118	bd	145	130	113
Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie	55	77	62	43	39	bd	28	bd	bd
Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie	157	187	219	226	217	bd	220	172	160
Wyższa Szkoła Nauk Społecznych w Lublinie	-	-	-	-	15	bd	11	bd	bd
Uniwersytet Medyczny	47	75	86	101	108	95	91	82	82
Wyższa Szkoła Stosunków Międzynarodowych i Komunikacji Społecznej w Chełmie	-	-	-	6	4	3	6	7	bd
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie	-	-	-	38	45	38	29	bd	21
Szkoła Wyższa im. Bogdana Jańskiego w Chełmie	-	-	-	13	10	8	3	2	bd

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu	-	-	-	36	38	bd	19	12	6
Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna im. Jana Zamoyskiego w Zamościu	-	-	-	3	4	bd	4	4	bd
Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej	-	-	-	60	57	bd	44	52	47
Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie Wydział Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej	-	-	-	3	5	8	5	13	11
Lubelska Szkoła Wyższa w Rykach	-	-	-	12	10	bd	10	9	9
Puławska Szkoła Wyższa z siedzibą w Puławach	-	-	-	6	2	3	bd	bd	bd
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Szymona Szymonowica w Zamościu	-	-	-	15	15	20	15	23	23
Wyższa Szkoła Pedagogiczna TWP w Warszawie Wydział Zamiejscowy w Lublinie	-	-	-	-	14	3	bd	bd	bd

Informacja za 2016 rok obejmuje dane dotyczące nie tylko uczelni funkcjonujących w Lublinie, ale również w pozostałych miastach województwa. Pozwala to pełniej zobrazować sytuację w zakresie kształcenia osób niepełnosprawnych na poziomie wyższym, zwłaszcza w odniesieniu do osób zamieszkałych poza Lublinem, dla których dojazd i koszty utrzymania i edukacji w tym mieście mogą stanowić poważną barierę w kontynuowaniu nauki. Informacje o działalności uczelni na rzecz niepełnosprawnych studentów, koncentrowały się nie tylko na likwidowaniu barier architektonicznych, dostosowaniu obiektów dydaktycznych i bazy socjalnej do potrzeb tych osób (podjazdy, windy, toalety, miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych). Uczelnie, podobnie jak w poprzednich latach, zabiegają o zorganizowania nauki w miarę indywidualnych potrzeb studentów niepełnosprawnych. Większość uczelni, zwłaszcza tych, na których studiuje większa liczba osób niepełnosprawnych, posiada pełnomocników rektorów ds. studentów niepełnosprawnych. W uczelniach, zwłaszcza większych, funkcjonują punkty konsultacyjno - informacyjne dla niepełnosprawnych studentów. Działania podejmowane przez uczelnie w minionym roku polegały na objęciu studentów niepełnosprawnych programem stypendialnym, wprowadzeniu dodatkowych zajęć dla studentów niepełnosprawnych, odpowiednim zorganizowaniu sesji egzaminacyjnych, umożliwieniu, bądź ułatwieniu uczestnictwa osób niepełnosprawnych w zajęciach, zorganizowaniu pomocy asystenta dydaktycznego, możliwości zmiany grup ćwiczeniowych, konwersacyjnych, laboratoryjnych, zagwarantowania prawa do wykonywania notatek w formie alternatywnej. Ponadto uczelnie dbają o doposażenie bazy dydaktycznej w sprzęt i urządzenia ułatwiające niepełnosprawnym studentom pozyskiwanie i przyswajanie wiedzy. Studenci mogą bezpłatnie korzystać

Informacja dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2016 r.

z Internetu, laptopów, rzutników multimedialnych, aparatów słuchowych, powiększalników kieszonkowych, oprogramowania powiększającego - mówiącego. W większości uczelni wprowadzono także dodatkowe zajęcia korekcyjne, sportowe, usprawniające dostosowane do możliwości osób niepełnosprawnych. Studenci mają także możliwość skorzystania z wykładów prowadzonych w sposób interaktywny, bez konieczności wychodzenia z domu. Tworzone są strony internetowe zawierające informacje dla osób niepełnosprawnych. Ponadto powstaje więcej organizacji pozarządowych, studenckich zajmujących się wsparciem i aktywizacją niepełnosprawnych studentów, współpracą z władzami uczelni.

3) Działalność samorządu województwa w zakresie edukacji przeciwdziałającej wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.

Jednostki oświatowe prowadzone przez Województwo Lubelskie podejmują działania zmierzające do wyrównywania szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych. **Lubelskie Samorządowe Centrum Doskonalenia Nauczycieli** prowadzi liczne formy doskonalenia zawodowego w postaci kursów doskonalących, warsztatów, seminariów, wykładów oraz kompleksowego wspomaganie szkół/placówek. W swojej ofercie edukacyjnej posiada bogatą ofertę działań dotyczących zagadnień niepełnosprawności. Ogółem przeszkolono 939 osób. Udzielono konsultacji w 20 dziedzinach 142 osobom.

2.5. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Z danych przekazanych przez Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie dotyczących liczby zakładów pracy chronionej oraz zatrudnienia osób niepełnosprawnych w tych zakładach wynika, że na koniec 2016 r. liczba podmiotów gospodarczych posiadających status zakładów pracy chronionej wyniosła 20 (spadek o 1 w stosunku do 2015 r.), w tym 8 spółdzielni inwalidów i spółdzielni niewidomych. Zakłady zatrudniały ogółem 1 461,11 pracowników niepełnosprawnych, w tym 108,94 ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 672,37 umiarkowanym, 679,80 z lekkim. Poniższa tabela obrazuje systematyczne zmniejszanie się zarówno liczby zakładów w województwie lubelskim, jak i zatrudnienia w tych zakładach od roku 2000. W ostatnim roku kolejny zakład stracił status zakładu pracy chronionej. Zmniejszyła się liczba zatrudnionych w nich osób niepełnosprawnych. W województwie działa 7 zakładów aktywności zawodowej, które zatrudniają 237 osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków PFRON. Pomimo potrzeb w tym zakresie, utworzenie nowego zakładu wiąże się z dużymi wydatkami, zwłaszcza ze środków PFRON przyznanych województwu wg. algorytmu, zarówno w odniesieniu do kosztów utworzenia, jak i corocznego

dofinansowywania działalności. Na zabezpieczenie potrzeb funkcjonujących zakładów przeznaczane jest co roku ok. 50% z łącznej puli środków przyznanych Województwu na realizację wszystkich zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 kwietnia 2016 r, 7 funkcjonującym zakładom aktywności zawodowej przyznano kwotę 4 624 500,00 zł (18 500,00 zł x 237 osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach). W listopadzie części zakładów, zgłaszającym potrzebę pozyskania dodatkowych środków Funduszu przyznano dodatkowe środki, powstałe z oszczędności na innych zadaniach w kwocie 56 201,55 zł. Ponadto 5 zakładów otrzymało wsparcie finansowe ze środków województwa w kwocie 363 832,00 zł.

Liczba zakładów pracy chronionej i zatrudnionych w nich pracowników niepełnosprawnych:

Lata	Liczba zakładów pracy chronionej	Liczba niepełnosprawnych pracowników
2000	57	4.917
2001	56	4.829
2003	55	4.442
2003	53	4.188
2004	45	3.965
2005	43	3.818
2006	43	3.748
2007	42	3.805
2008	42	3.770
2009	39	3.400
2010	38	3.183
2011	32	2.886,87
2012	28	2.582, w tym
		154 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		1.085 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		1.343 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2013	25	2.310,90, w tym
		144,10 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		1.062,50 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		1.107,30 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2014	23	1.653,55, w tym
		120,39 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		724,54 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		808,61 z lekkim stopniem niepełnosprawności

Informacja dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2016 r.

2015	21	1.508,58, w tym
		108,94 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		676,74 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		722,90 z lekkim stopniem niepełnosprawności
2016	20	1 461,11, w tym
		108,94 ze znacznym stopniem niepełnosprawności
		672,80 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
		679,90 z lekkim stopniem niepełnosprawności

Liczba zakładów aktywności zawodowej i zatrudnionych w nich niepełnosprawnych pracowników:

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba ZAZ	2	3	3	5	5	5	5	5	5	6	7	7
Liczba osób niepełno-sprawnych	46	87	94	134	173	174	176	176	176	212	237	237
Ogólna liczba pracowników	67	108	134	188	239	242	244	246	246	336	345	345

W ostatnim roku odnotowano wzrost liczby pracodawców pobierających dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika niepełnosprawnego w ramach Systemu Obsługi Dofinansowań i Refundacji. Wg. stanu na 31 grudnia 2016 r. z dofinansowania skorzystało ogółem 1 244 pracodawców, z tego 1 128 z otwartego rynku pracy, 20 zakładów pracy chronionej, 7 zakładów aktywności zawodowej, 15 spółdzielni socjalnych i 1 przedsiębiorstwo społeczne. Liczba pracowników, których zgłoszono do dofinansowania wynosiła 7 380 (wzrost o 672 w stosunku do poprzedniego roku), z tego 5 398 z otwartego rynku pracy. Należy podkreślić, że z roku na rok wzrasta liczba pracodawców z otwartego rynku pracy korzystających z Systemu. Stanowi dla nich dodatkowe wsparcie finansowe i zachętę do zatrudniania osób niepełnosprawnych. W dalszym ciągu nie ma instrumentu, który zahamował by spadek zatrudnienia ludzi niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej. Systematycznie spada bowiem liczba zakładów pracy chronionej, zatrudniających dużą liczbę ludzi niepełnosprawnych, które mają małe szanse na zatrudnienie na otwartym rynku, pomimo funkcjonowania SODiR, jego promocji i większej wiedzy o korzyściach związanych z wdrożeniem systemu.

Działania PFRON podejmowane w ostatnim roku w ramach programów celowych i zadań ustawowych z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych objęły

refundację dodatkowych kosztów zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zakładach pracy chronionej - 4 zakłady (3 w 2015 r.); 439 osób (415 w 2015 r.).

Według danych przesłanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, w ciągu 2016 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych osób niepełnosprawnych wyniosła w województwie lubelskim 5 829 (spadek o 536 w stosunku do 2015 r.). Na koniec roku w rejestrach urzędów pracy pozostawało 4 393 osób (spadek o 402 w stosunku do 2015 r.), w tym 1 810 kobiet. Prawo do zasiłku posiadały 366 osoby. W ciągu 2015 r. zarejestrowano również napływ 926 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy, nie pozostających w zatrudnieniu (spadek w stosunku do poprzedniego roku o 131). Na koniec roku w statystykach odnotowano 1 224 osoby ww. kategorii. Statystyka urzędów pracy uwzględnia jedynie osoby oficjalnie zarejestrowane jako bezrobotne. Rozmiar zjawiska jest prawdopodobnie większy od oficjalnych danych. Niepokojące jest natomiast mniejsze zainteresowanie rejestrowaniem się w urzędach pracy. Wpływa np. na zmniejszenie wysokości środków PFRON przyznawanych województwom i powiatom wg algorytmu. Być może powoduje to przekonanie osób niepełnosprawnych o niewystarczającej skuteczności instytucji mających za zadanie wspierać w znalezieniu zatrudnienia.

Liczba ofert pracy skierowanych do osób niepełnosprawnych wyniosła w minionym roku 1 605, co stanowi dość duży wzrost o 131 oferty wobec roku 2015. Spośród wszystkich ofert 306 dotyczyło zatrudnienia subsydiowanego. 634 oferty stanowiły oferty pracy sezonowej. 193 ofert pochodziło z sektora publicznego.

Liczba bezrobotnych osób niepełnosprawnych:

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1685	2038	2707	2923	2983	2912	2834	3284	4939 (w ciągu roku) 4021 (stan na koniec roku)	5367 (w ciągu roku) 4149 (stan na koniec roku)	5169 (w ciągu roku) 4397 (stan na koniec roku)	5663 (w ciągu roku) 4691 (stan na koniec roku)	6 189 (w ciągu roku) 5105 (stan na koniec roku)	6671 (w ciągu roku) 5016 (stan na koniec roku)	6365 (w ciągu roku) 4795 (stan na koniec roku)	5829 (w ciągu roku) 4393 (stan na koniec roku)

Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy:

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
2180	1804	1754	1713	1486	1571	1523	1511	1310 (w ciągu roku) 1439 (stan na koniec roku)	1374 (w ciągu roku) 1290 (stan na koniec roku)	1219 (w ciągu roku) 1308 (stan na koniec roku)	1321 (w ciągu roku) 1413 (stan na koniec roku)	1271 (w ciągu roku) 1516 (stan na koniec roku)	1170 (w ciągu roku) 1428 (stan na koniec roku)	1057 (w ciągu roku) 1334 (stan na koniec roku)	926 (w ciągu roku) 1224 (stan na koniec roku)

Liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych:

2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1213	1246	1012	1059	750	794	767	799	750	815	1200	1944	1618	1916	1474	1605

Formy aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy - na podstawie danych powiatowych urzędów pracy opracowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie¹:

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni	Poszukujący pracy niepełnosprawni	% udział bezrobotnych i poszukujących pracy niepełnosprawnych korzystających z form aktywizacji w ogólnej liczbie bezrobotnych korzystających z tych form
Podjęcia pracy	2239 osoby	36 osób	3,3%
w tym praca subsydiowana	403 osób	13 osób	2,8%
Prace interwencyjne	77 osób	0 osób	3,2%
Roboty publiczne	83 osoby	X	5,3%
Podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	16 osób	0 osób	1,0%
Podjęcie pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	2 osoby	X	X
Podjęcie pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego pow.50 roku życia	28 osób	X	10,3%
Rozpoczęcie szkolenia	95 osób	9 osób	3,1%
w tym w ramach bonu szkoleniowego	4 osoby	0 osób	1,1%
Rozpoczęcie stażu	557 osób	145 osób	4,4%
w tym w ramach bonu stażowego	2 osoby	0 osób	0,9%
Podjęcie działalności gospodarczej	45 osób	4 osoby	1,8%

Z informacji przesłanych bezpośrednio przez powiatowe urzędy pracy wynika, że prawie wszystkie urzędy podejmują działania z zakresu pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenia i przekwalifikowania. Zapisy dot. działań na rzecz zatrudnienia osób niepełnosprawnych znalazły się w powiatowych strategiach i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Urzędy pracy wywiązują się z nich oferując poradnictwo indywidualne i grupowe, informację zawodową, pomoc w podnoszeniu kompetencji zawodowych, a wreszcie pośrednictwa pracy i rozpowszechniania wśród pracodawców informacji o korzyściach, jakie mogą uzyskać z tyt. zatrudnienia niepełnosprawnego pracownika. Część urzędów zabiega o zwrócenie większej

¹ Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie, pismo znak BiA.0714-3/BK/17 z dnia 02.02.2017 r, s. 2

Informacja dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2016 r.

uwagi na dostosowanie profilu kształcenia do wymogów rynku pracy. Niektóre realizują programy współfinansowane ze środków unijnych. W ramach pośrednictwa pracy wymienione zostały zbieranie ofert pracy, organizowanie giełd pracy, skierowanie na staż, informowanie o serwisach internetowych podających oferty pracy, organizowanie spotkań informacyjnych dla pracodawców, wydawanie informatorów o usługach i instrumentach rynku pracy. Powyższe działania obejmują od kilkunastu - kilkudziesięciu osób w mniejszych powiatach do kilkuset w gminach miejskich na prawach powiatu. W dużo mniejszym zakresie realizowane są działania „twarde”, związane z udzielaniem wsparcia finansowego w ramach ustawowych zadań powiatu dot. rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. W 2016 r. powiatowe urzędy pracy rozpatrzyły ponad 52 wnioski o przyznanie środków na podjęcie działalności gospodarczej lub rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. Podpisano umowy na 989 602,00 zł. Ze zwrotu kosztów związanych z wyposażeniem stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej skorzystało łącznie 37 beneficjentów. Nie podjęto zadania dot. zwrotu miesięcznych kosztów pracodawcy z tyt. zatrudnienia pracowników pomagających pracownikom niepełnosprawnym. Nie wystawiono również skierowań na szkolenie do ośrodka szkoleniowo-rehabilitacyjnego lub innej placówki szkoleniowej. Tylko 2 osoby skorzystały z doradztwa organizacyjno - prawnego i ekonomicznego w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej. W znikomym stopniu realizowano przedsięwzięcia we współpracy z organami rentowymi oraz inspektorem pracy w zakresie oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych. Tylko niewielka część powiatowych urzędów pracy podejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych. Polega ona przede wszystkim na upowszechnianiu informacji o projektach realizowanych przez organizacje pozarządowe, kierowaniu osób niepełnosprawnych na staże, bądź pomocy w rekrutacji beneficjentów dla organizacji pozarządowych oraz nawiązywaniu porozumienia o współpracy partnerskiej. Jeden urząd nawiązał współpracę z inspektorem pracy, w odniesieniu do oceny i kontroli miejsc pracy osób niepełnosprawnych.

Z pisma Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego wynika, że w 2016 r. podpisano 60 umów w ramach Osi priorytetowych 10 i 12 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego. Formy wsparcia objęły poradnictwo i doradztwo zawodowe, szkolenia, kursy, warsztaty, studia podyplomowe, staże, pośrednictwo pracy. Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w projektach wynosi 2 526.

Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie przeprowadził w poprzednim roku 4 nabory w ramach procedury konkursowej (**Działanie 9.1, tj. Aktywizacja zawodowa i Działanie 11.1, tj. Aktywne włączenie**) i 1 nabór w ramach procedury pozakonkursowej (**Działanie 9.2, tj. Aktywizacja zawodowa - projekty PUP RPO WL**). Projekty wdrażane w ramach Działania 9.1 mają na celu skuteczną aktywizację zawodową osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo, przede wszystkim ułatwienie wejścia lub powrotu na rynek pracy. Kryterium konkursowym premiującym w tym Działaniu jest objęcie wsparciem osób niepełnosprawnych w wysokości przynajmniej 50% uczestników. Programy aktywizacji zawodowej ukierunkowano na poradnictwo zawodowe lub/i pośrednictwo pracy, staże i praktyki zawodowe, szkolenia, wspieranie mobilności zawodowej, wsparcie adaptacyjne pracownika oraz osoby odbywającej staż lub praktykę, zatrudnienie subsydiowane połączone z refundacją wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Do 31 grudnia 2016 r. z projektów skorzystało łącznie 79 osób niepełnosprawnych (35% wszystkich beneficjentów ostatecznych). Działanie jest realizowane również w 2017 r. Grupą docelową Działania 9.2 są osoby od 30 roku życia, zarejestrowane jako bezrobotne, którym przyznano profil 1, tj. bezrobotnego aktywnego lub profil 2, tj. bezrobotnego wymagającego wsparcia. Kryterium dostępu w Działaniu było skierowanie projektu do osób niepełnosprawnych w proporcji co najmniej takiej samej jak proporcja osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w urzędzie pracy, posiadających profile 1 lub 2, w stosunku do ogólnej liczby bezrobotnych w danym urzędzie. Realizatorami były głównie powiatowe urzędy pracy. Formy wsparcia objęły szkolenia, staże, przygotowanie zawodowe, wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy, prace interwencyjne. Do 31 grudnia 2016 r. w projektach uczestniczyło 121 osób niepełnosprawnych (3,61% wszystkich beneficjentów ostatecznych).

Projekty wdrażane w ramach Działania 11.1 mają na celu ograniczenie zjawisk dziedziczenia biedy, uzależnienia od pomocy społecznej oraz poprawę dostępu do rynku pracy osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem. Kryterium premiującym było uzyskanie określonego procentowego wskaźnika udziału osób niepełnosprawnych w ogóle uczestników/ grupie docelowej, w tym: co najmniej 20% ogółu uczestników lub 10% ogółu uczestników, przy czym w tym wypadku osoby niepełnosprawne powinny posiadać orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności i/lub osoby z niepełno sprawnościami sprzężonymi, niepełnosprawnością intelektualną lub zaburzeniami psychicznymi. Działanie skierowane jest do osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Zakłada realizację kompleksowych programów aktywizacji,

reintegracji i rehabilitacji społeczno-zawodowej, w tym na rzecz społeczności marginalizowanych na danym obszarze, osób niepełnosprawnych, bezrobotnych klientów pomocy społecznej, osób bezdomnych, wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, wychowanków usamodzielnianych w ramach pieczy zastępczej. Programy skierowane do przede wszystkim do osób niepełnosprawnych podejmowane są przez zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej. Do 31 grudnia 2016 r. w projektach uczestniczyły 94 osoby niepełnosprawne (57,67% wszystkich beneficjentów ostatecznych).

W 2016 r. realizowano także **Program Operacyjny Wiedza, Edukacja, Rozwój (PO WER) Działanie 1.1, tj. Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty pozakonkursowe**. Projekty w ramach tego Programu mają na celu zwiększenie możliwości zatrudnienia osób młodych do 29 r. ż. bez pracy, w tym w szczególności osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Osoby młode otrzymają wysokiej jakości ofertę wsparcia, obejmującą takie instrumenty i usługi rynku pracy, które zostaną indywidualnie zidentyfikowane jako konieczne dla poprawy sytuacji na rynku pracy lub uzyskania zatrudnienia przez osobę obejmowaną wsparciem. Kierując wsparcie między innymi do osób niepełnosprawnych zastosowano kryterium dostępu, tj. projekt skierowany jest do osób niepełnosprawnych - w proporcji co najmniej takiej samej, jak proporcja osób niepełnosprawnych w wieku 18-29 lat kwalifikujących się do objęcia wsparciem w ramach projektu (należących do I lub II profilu pomocy) i zarejestrowanych w rejestrze danego PUP w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w wieku 18-29 lat. Kryterium odnosi się do roku rekrutacji prowadzonej w roku obowiązywania projektu. Dofinansowanie dotyczyło następujących instrumentów i usług rynku pracy:

1. Instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne): identyfikacja potrzeb osób młodych pozostających bez zatrudnienia oraz diagnozowanie możliwości w zakresie doskonalenia zawodowego, kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych.
2. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób, które przedwcześnie opuszczają system edukacji lub osób, u których zidentyfikowano potrzebę uzupełnienia lub zdobycia

nowych umiejętności i kompetencji: kontynuacja nauki dla osób młodych, u których zdiagnozowano potrzebę uzupełnienia edukacji formalnej lub potrzebę potwierdzenia kwalifikacji, nabywanie, podwyższanie lub dostosowywanie kompetencji i kwalifikacji, niezbędnych na rynku pracy w kontekście zidentyfikowanych potrzeb osoby, której udzielane jest wsparcie, m.in. poprzez wysokiej jakości szkolenia.

3. Instrumenty i usługi rynku pracy służące zdobyciu doświadczenia zawodowego wymaganego przez pracodawców: nabywanie lub uzupełnianie doświadczenia zawodowego oraz praktycznych umiejętności w zakresie wykonywania danego zawodu, m.in. poprzez staże i praktyki, wsparcie zatrudnienia osoby młodej u przedsiębiorcy lub innego pracodawcy;
4. Instrumenty i usługi rynku pracy służące wsparciu mobilności międzysektorowej i geograficznej;
5. Instrumenty i usługi rynku pracy skierowane do osób niepełnosprawnych: niwelowanie barier jakie napotykają osoby młode niepełnosprawne w zakresie zdobycia i utrzymania zatrudnienia, m.in. poprzez finansowanie pracy asystenta osoby niepełnosprawnej, którego praca spełnia standardy wyznaczone dla takiej usługi i doposażenie stanowiska pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2016 roku w ramach Działania 1.1 podpisano z Powiatowymi Urzędami Pracy 21 umów o dofinansowanie projektów. Objęto wsparciem 294 osoby poniżej 30 lat z niepełnosprawnością (więcej o 176 osoby w stosunku do 2015 r.).

Grupę docelową w **Działaniu 1.2, tj. Wsparciu osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy - projekty konkursowe** stanowią osoby w wieku 15 - 29 lat bez pracy, które nie kształcą się i nie szkolą, w szczególności osoby niezarejestrowane w urzędach pracy. Dofinansowanie dotyczyło instrumentów i usług rynku pracy opisanych powyżej w odniesieniu do **Działaniu 1.1**. Wsparciem w ramach projektów objęto 195 osób poniżej 30 lat z niepełnosprawnością (15,51% wszystkich uczestników).

2.6. Skuteczne wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych (art. 35 ust. 1 pkt 8 ustawy).

Organizacje pozarządowe mogą być beneficjentami wszystkich zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Jednakże między innymi z uwagi na trudności organizacyjne, bądź dot. zapewnienia wkładu własnego w zadaniach inwestycyjnych, najczęściej ubiegają się o dotację na wykonanie zadań zleconych z zakresu

rehabilitacji. W tym wypadku łatwiej jest zarówno zarządzać projektami, jak również zabezpieczyć wkład własny, np. w postaci pracy społecznej członków i wolontariuszy. W ubiegłym roku tylko 1 organizacja pozarządowa skorzystała z dofinansowania do robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji. Łączna kwota przekazanego dofinansowania wyniosła blisko 80 000,00 zł. Ponadto 4 zakłady aktywności zawodowej prowadzone przez organizacje pozarządowe uzyskały dofinansowanie w ramach kosztów działania ze środków PFRON oraz ze środków województwa. Należy podkreślić, że na terenie województwa lubelskiego tylko nieliczne organizacje pozarządowe są w stanie podjąć projekty złożone logistycznie i przede wszystkim wymagające dużych nakładów finansowych. Konieczność samodzielnego zabezpieczenia, bądź pozyskania z innych źródeł środków stanowiących wkład własny w wysokości co najmniej 50% wartości inwestycji, jest dla większości z nich barierą uniemożliwiającą uzyskanie środków od Województwa Lubelskiego.

Na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych i aktu wykonawczego w postaci rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zleczanych fundacjom i organizacjom pozarządowym (Dz. U z 2008 r. Nr 29, poz. 172), Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie ogłosił w 2016 roku jeden otwarty konkurs ofert na zadania zlecone w ww. zakresie. Po przeprowadzeniu konkursu podpisano 152 umów na kwotę 3 527 757,66 zł. Ponadto podpisano 4 umowy na realizację zadań w trybie pozakonkursowym na łączną kwotę 38 385,34 zł. Tabela nr 1 dołączona do niniejszej informacji zawiera spis organizacji, które otrzymały dotację na realizację poszczególnych zadań zleczonych z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w 2016 r. Analiza sprawozdań nadesłanych przez oferentów wykazała, że zadania w przeważającej większości zostały wykonywane i rozliczone prawidłowo, zgodnie z harmonogramami i kosztorysami określonymi w umowach. Uchybienia odnotowane w części sprawozdań zostały skorygowane przez oferentów. Organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych uzyskały także wsparcie finansowe w ramach zadań zleczanych z zakresu pomocy społecznej.

3. Opracowywanie i przedstawianie Pełnomocnikowi informacji o prowadzonej działalności (art. 35 ust. 1 pkt 3 ustawy).

W pierwszym kwartale ubiegłego roku Oddział Rehabilitacji opracował informację o działalności Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji osób niepełnosprawnych dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Objęła ona dane własne ROPS, a także uzyskane od departamentów Urzędu Marszałkowskiego, wojewódzkich jednostek organizacyjnych oraz jednostek samorządu terytorialnego. Dane dotyczące samorządu województwa odnosiły się do wydatkowania środków PFRON przez ROPS oraz zadań w sferze edukacji, kultury, sportu, ochrony zdrowia, rynku pracy, infrastruktury.

4. Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji (art. 35 ust. 1 pkt 5 ustawy).

W 2015 r. złożono do ROPS 6 wniosków o dofinansowanie robót na rok przyszły. W kolejnym roku Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął do realizacji 5 projektów uzasadnionych formalnie i merytorycznie na łączną kwotę 967 600,00 zł. Po rozstrzygnięciu przez wnioskodawców przetargów oraz podpisaniu umów z wykonawcami robót, w przypadku 3 projektów wysokość dofinansowania zabezpieczająca potrzeby wnioskodawców okazała się mniejsza od pierwotnie zakładanej. Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z listopada 2016 r, kwotę przeznaczoną na dofinansowanie robót budowlanych zmniejszono do 911 398 zł. Projekty zostały rozliczone i dofinansowane w listopadzie i grudniu poprzedniego roku. Powstałą oszczędność przeznaczono na dofinansowanie działalności Zakładów Aktywności Zawodowej. Szczegółowe informacje dot. poszczególnych projektów przedstawiono w tabeli nr 2 do niniejszego opracowania. W 2016 r. złożono do ROPS 10 wniosków o dofinansowanie robót na rok przyszły. Projekty zostały przeanalizowane pod względem ewentualnych nieścisłości i uchybień formalnych, a wnioskodawcy wezwani do koniecznych uzupełnień. Realizacja projektów nastąpi w 2017 r.

Liczba obiektów służących rehabilitacji objętych dofinansowaniem robót budowlanych w latach 2003 - 2016 wraz z kwotami dofinansowania wg. umów:

Lata	Liczba obiektów	Kwota dofinansowania
2003	8	3 383 308,00
2004	10	3 703 255,00
2005	18	5 123 085,00
2006	13	1 728 158,00
2007	12	5 027 874,00
2008	9	1 990 500,00
2009	8	1 268 089,00
2010	5	1 546 492,00
2011	6	2 014 184,00
2012	5	1 490 479,00
2013	12	3 027 820,00
2014	11	2 672 873,04
2015	10	1 052 843,30
2016	5	911 398,00

5. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania zakładów aktywności zawodowej (art. 35 ust. 1 pkt 6 ustawy).

Zgodnie z Uchwałą Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 kwietnia 2016 r, zakładom aktywności zawodowej funkcjonującym na terenie województwa lubelskiego przyznano kwotę 4 624 500,00 zł (18 500,00 zł x 237 osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach). Uchwałą Sejmiku z listopada ubiegłego roku środki PFRON dla Zakładów podwyższono o 56 201,55 zł w stosunku do uprzednio zagwarantowanych, z uwagi na powstanie rezerwy finansowej w zadaniach obejmujących dofinansowanie robót budowlanych. Ponadto 5 zakładów otrzymało wsparcie finansowe ze środków województwa w kwocie 363 832,00 zł.

6. Opiniowanie wniosku o wpis do rejestru ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych (art. 35 ust. 1 pkt 9 ustawy).

Oddział ds. rehabilitacji ROPS przygotowuje opinie w sprawie ośrodków przyjmujących grupy turnusów rehabilitacyjnych finansowanych z PFRON, które wpisywane są do rejestru prowadzonego przez Wojewodę Lubelskiego. Wydanie opinii poprzedzone jest wizytacją prowadzoną przez pracowników Oddziału dotyczącą spełniania przez wnioskodawcę odpowiednich przepisów w zakresie dostosowania obiektu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Opiniowaniu podlega dostępność obiektu oraz poziom bezpieczeństwa i komfortu jakie zapewnia ośrodek.

W 2016 r. wydano 10 opinii dotyczące następujących ośrodków:

1. Ośrodek Rehabilitacyjno - Wczasowy „Astur” w Okunince - opinia pozytywna,
2. Zakład Lecznicy „Uzdrowsko Nałęczów”, w tym Sanatorium „Jesienna Rezydencja”, Sanatorium „Fortunat”, Sanatorium „Pawilon Angielski” - opinie pozytywne,
3. Sanatorium Uzdrowskie Rolnik w Nałęczowie - opinia pozytywna,
4. Samodzielne Publiczne Sanatorium Rehabilitacyjne w Krasnobrodzie - opinia pozytywna,
5. Sanatorium Uzdrowskie „Ciche Wąwozy” w Nałęczowie - opinia pozytywna,
6. Kolejowy Szpital Uzdrowski w Nałęczowie - opinia pozytywna,
7. Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjny „Biały Lew” w Romanówce, gm. Wojciechów - 2 opinie, w tym jedna negatywna, druga częściowo pozytywna,
8. Ośrodek Rekreacyjno - Wypoczynkowy „U Buzunów” w Krasnobrodzie - opinia pozytywna.

7. Współpraca z Wojewódzką Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie współpracuje z Wojewódzką Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych poprzez kierowanie do Rady wniosków o zaopiniowane uchwał Zarządu i Sejmiku Województwa Lubelskiego, udział w jej posiedzeniach członków kierownictwa ROPS, organizację posiedzeń Rady obejmującą zapewnienie sali konferencyjnej i protokolanta oraz gromadzenie i opracowywanie określonych zagadnień będących przedmiotem zainteresowania Rady.

W 2016 r. odbyły się 3 posiedzenia Rady:

1. w dniu 14 marca 2016 r. - poświęcone omówieniu propozycji zasad opiniowania przez Wojewódzką Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Sejmik Województwa Lubelskiego,
2. w dniu 25 kwietnia 2016 r. - poświęcone wydatkowaniu środków PFRON na poszczególne zadania samorządu województwa lubelskiego z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
3. w dniu 19 września 2015 r. - dotyczące głównie Programu „Partnerstwo dla osób z niepełnosprawnościami - Program Współpracy z Zarządami Województw w celu współfinansowania projektów organizacji pozarządowych (...) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego”.

Ponadto członkowie Rady opiniowali stacjonarnie i drogą elektroniczną projekty uchwał Sejmiku Województwa Lubelskiego dot. podziału środków PFRON na poszczególne zadania samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Uchwały podjęte przez Wojewódzką Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego w 2016 r.:

1. Uchwała nr 1/2016 Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego z dnia 8 kwietnia 2016 r. w sprawie zaopiniowania projektu uchwały Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2016 - pozytywna opinia WSRdsON dot. podziału środków.
2. Uchwała nr 2/2016 Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. osób Niepełnosprawnych przy Marszałku Województwa Lubelskiego z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie zaopiniowania projektu uchwały zmiany uchwały nr XVI/252/2016 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie z określenia zadań Samorządu Województwa Lubelskiego, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w roku 2016 - pozytywna opinia WSRdsON.

Przedstawiciele Rady reprezentowali ją również w Komisjach powołanych w celu wypracowywania rekomendacji dot. podziału środków PFRON na zadania ustawowe województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz zarekomendowania do realizacji poszczególnych projektów realizowanych w ramach tych zadań, jak również w komisjach oceniających projekty złożone w ramach otwartych konkursów ofert dla fundacji i organizacji pozarządowych.

8. *Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy (art. 35 ust. 1 pkt 7 ustawy).*

Współpraca z organami administracji rządowej oraz powiatami i gminami w realizacji zadań wynikających z ustawy jest prowadzona we wszystkich obszarach działalności Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie. Przybierała różnorodne formy, m.in. organizacji lub współorganizacji szkoleń i konferencji, udzielania dofinansowania

jednostkom samorządów powiatowych i gminnych w ramach realizowanych zadań. ROPS corocznie gromadzi i analizuje dane dotyczące sytuacji osób niepełnosprawnych, w tym w poszczególnych samorządach terytorialnych.

9. Kontrole umów zawartych w ramach zadań samorządu województwa z zakresu rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

W 2016 r. pracownicy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie przeprowadzili 28 kontroli dot. wykonania umów dot. zadań zleconych w 2015 r. przez samorząd województwa organizacjom pozarządowym działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, wykorzystania obiektów służących rehabilitacji oraz wykonania robót budowlanych współfinansowanych ze środków PFRON. W odniesieniu do zadań zleczanych sprawdzeniu podlegały oryginały i kserokopie dokumentów rozliczeniowych, tj. faktur, rachunków, umów, przelewów dot. realizacji zadania, dokumenty i inne nośniki informacji obrazujące faktyczną realizację zadania, ewidencja czasu pracy osób odpowiedzialnych za wykonanie zadania oraz listy uczestników poszczególnych projektów, potwierdzające wojewódzki charakter zadań. W wypadku kontroli wykorzystania na cele związane z rehabilitacją osób niepełnosprawnych obiektów, które objęto wsparciem w ramach robót budowlanych, kontrolujący przeprowadzili wizytację tych obiektów oraz zapoznali się z dokumentacją obrazującą jacy beneficjenci korzystają z obiektów i jakie działania podejmowane są wobec nich w tych obiektach. Ponadto, pracownicy ROPS uczestniczyli w monitoringu i kontrolach wykonania robót budowlanych prowadzonych przez magistrą inżyniera budownictwa lądowego. Sprawdzano faktyczne wykonanie robót określonych w zakresie rzeczowo - finansowym zadania. Szczegółowy wykaz umów podlegających kontroli w tabeli nr 3 załączonej do informacji.

Podsumowanie

Środki przyznane przez samorząd województwa, na podstawie zawartych umów, na zadania w zakresie rehabilitacji i integracji osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem funduszy unijnych, wyniosły w 2016 r. 10 000 769,00 zł, w tym:

1. 4 680 702,00 zł dofinansowanie PFRON do działalności zakładów aktywności zawodowej,
2. 363 832,00 zł dotacja województwa do działalności zakładów aktywności zawodowej,
3. 911 398,00 zł dofinansowanie PFRON do robót budowlanych,
4. 3 566 092,00 zł środków PFRON na otwarty konkurs ofert na zadania zlecane organizacjom pozarządowym oraz zadania w trybie bezkonkursowym,
5. 465 344,77 zł na zadania publiczne w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
6. 13 400,00 zł środków z budżetu województwa na zadania związane z udostępnianiem dóbr kultury osobom niepełnosprawnym.

W minionym roku Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazał województwu lubelskiemu jedną transzę środków. W strukturze wydatków 2016 r. dominującą pozycją są zakłady aktywności zawodowej, drugim co do wielkości kosztem była organizacja otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych a następnie dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych.

Wydatki na funkcjonowanie zakładów aktywności zawodowej stały się dominującą pozycją wydatkach województwa lubelskiego, jednak nadal jest zachowana zasada finansowania wszystkich zadań województwa w sferze rehabilitacji. Jest wysoce prawdopodobne, że proces tworzenia nowych zakładów czy znaczącego zwiększania zatrudnienia w istniejących ulegnie zahamowaniu.

Stosunkowo wysokie wydatki na konkurs ofert dla NGO wynikały z niewielkiej liczby wniosków o dofinansowanie robót budowlanych. Bardzo małe zainteresowanie wykazują organizacje pozarządowe zadaniami inwestycyjnymi. Świadczy to o stosunkowo niskim potencjale finansowym organizacji. Wpływ na taki stan rzecz ma zapewne wysoki wkład własny wymagany do robót budowlanych, który w przypadku jednostek samorządu i organizacji jest na takim samym poziomie, tj. 50%. Wydaje się celowe,

przy ewentualnej zmianie przepisów zmniejszenie wkładu własnego organizacji pozarządowych do 30 % wartości inwestycji.

W ramach zadań zleconych zorganizowano 1 konkurs, wykorzystując prawie 100% przyznanej dotacji. Z perspektywy kilku lat zlecenia przez województwo zadań z zakresu rehabilitacji można zaobserwować coraz lepsze przygotowanie organizacji do ubiegania się o dotację w ramach konkursów. Można również zauważyć chęć podejmowania przez organizacje i fundacje bardziej specjalistycznych, złożonych działań. Dotyczy to podmiotów najprężniej działających, będących w stanie rozwijać swoją działalność wykorzystując nowe formy wsparcia dla osób niepełnosprawnych. Dostrzegają one luki w systemie rehabilitacji, potrzeby środowiska osób niepełnosprawnych i wychodzą im naprzeciw, zwłaszcza zabiegając o rozwój wsparcia środowiskowego. Skuteczna pomoc organizacjom w tym zakresie wymaga zmian systemowych, które umożliwią ciągłość finansowania zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe.